

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра кримінального права та процесу

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
Силабус навчальної дисципліни

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Магістр права https://surl.li/cfhosd
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Денна
Рік підготовки, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 годин, у тому числі: лекційних занять – 22 години, семінарських занять – 18 годин, самостійної роботи – 80 годин
Форма семестрового контролю	Екзамен
Мова викладання	Українська
Інформація про викладачів	Лекції, семінарські заняття, консультації: Плисюк Наталія Миколаївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, професорка кафедри кримінального права та процесу n_plysiuk@univer.km.ua Профілі у наукових базах даних: ORCID https://orhid.org/0000-0001-9857-929X Google Scholar https://scholar.google.com.ua/citations?user=wsMMTPMAAAAJ&hl=uk
Розміщення курсу	Google classroom «Теорія і практика кримінально-правової кваліфікації» https://classroom.google.com/c/ODEyODg3MDk0MjA2?cjc=i5c7cws3 Код класу: i5c7cws3
Консультації	Офлайн консультації: згідно із затвердженим розкладом; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою та Google meet у робочі дні з 9.00 до 17.00

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Спеціальні компетентності СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності; СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України; СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції; СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію; СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні; СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування; СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
Програмні результати навчання	РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання; РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження; РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи; РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання; РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг; РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції; РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів; РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування; РН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.
Місце дисципліни в логічній схемі	<i>Супутні навчальні дисципліни:</i> - Проблеми нормотворення та правозастосування <i>Наступні навчальні дисципліни:</i>

	- Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод - Процесуальні рішення у кримінальному провадженні <i>Дисципліна пов'язана з такими вибірковими дисциплінами:</i> - Теорія і практика кримінально-процесуального доказування - Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру - Міжнародне кримінальне право - Змагальні засади кримінального судочинства - Перегляд судових рішень у кримінальному провадженні
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Поняття, види і значення кримінально-правової кваліфікації. Тема 2. Підстави кримінально-правової кваліфікації. Тема 3. Принципи кримінально-правової кваліфікації. Тема 4. Кваліфікація протиправних діянь із урахуванням стадії їх вчинення. Тема 5. Кваліфікація співучасті при вчиненні кримінальних правопорушень. Тема 6. Кваліфікація посереднього виконання та причетності до вчинення кримінального правопорушення. Тема 7. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень. Тема 8. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність. Тема 9. Особливості розмежування кримінально-правових норм та співвідношення складів кримінальних правопорушень. Тема 10. Кваліфікація конкуренції кримінально-правових норм. Тема 11. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу кримінального правопорушення.
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	<i>Нормативно-правові акти та судова практика</i> 1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text. 2. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14 3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n2537. 4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text. 5. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text. 6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text. 7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004 8. Рішення Конституційного суду України від 30 жовтня 2003 р. №18-рп/2003 (справа про службових осіб підприємств, установ, організацій). URL: http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=6955 9. Рішення Конституційного суду України від 1 грудня 2004 р. №18-рп/2004 (справа про «охоронюваний законом інтерес»). URL: http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=6955 10. Рішення Конституційного суду України від 18 квітня 2012 р. №1—рп/2012 (справа щодо застосування кваліфікуючої ознаки «працівник правоохоронного органу» до працівника державної

виконавчої

служби).

URL:

<http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=6955>

Література

1. Абакіна-Пілявська Л.М. Причетність до злочину в кримінальному праві України: становлення, сучасний стан та перспективи розвитку. Одеса. : Юридична література, 2015. 360 с.
2. Беніцький А.С. Причетність до злочину: проблеми кримінальної відповідальності. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. 552 с.
3. Брич Л.П. Теорія розмежування складів злочинів. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 712 с.
4. Брич Л.П., Ясеницький В. Питання кримінального права в рішеннях Конституційного Суду України. Львів: Паїс, 2004. 92 с.
5. Зінченко І.О. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи за заг. ред. М.І. Панова. Харків: Право, 2019. 248 с.
6. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. за ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2016. 356 с.
7. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. за ред. О. О. Дудорова, Є.О.Письменського. Київ: Істина, 2010. 430 с.
8. Кваша О.О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2013. 560 с.
9. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. К.: Атіка, 2002. 640 с.
10. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів. К.: Вид. Паливода А.В., 2006. 300 с.
11. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм. К.: Атіка, 2003. 224 с.
12. Марін О.К. Множинність кримінальних правопорушень. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 92 с.
13. Марітчак Т. М. Помилки у кваліфікації злочинів. Київ : Атіка, 2004. 188 с.
14. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації. К.: Юрінком Інтер, 2009. 534 с.
15. Невідома Н.В. Вчинення злочину організованою групою. Харків : Право, 2017. 224 с.
16. Основи кваліфікації злочинів за заг ред. М.І.Панова. Харків: Право, 2019. 378 с.
17. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд за заг. ред. О.М. Дроздова, М.С. Ковтун, В.І. Ковтуна. Харків: Фактор, 2018. 624 с.
18. Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) за заг. ред. В. Я. Тація. Харків : Право, 2016. 800 с.
19. Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) за заг. ред. В.В. Сташиса. К. : Юрінком Інтер, 2008. 880 с.
20. Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) за заг. ред. В.Я. Тація. Х. : Одісей, 2011. 568 с.
21. Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013 рр.) за заг. ред. В.Я. Тація. Х. : Право, 2014. 704 с.
22. Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) за заг. ред. В.Я. Тація. Х. : Право, 2016. 800 с.
23. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України за заг. ред. А.А. Музики. К. : «Центр учбової літератури, 2017. 915 с.
24. Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. URL:
[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/D061282D942041D6C2257AF3003DC868](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D061282D942041D6C2257AF3003DC868).
25. Созанський т. Кваліфікація сукупності злочинів. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 239 с.

	26. Соловійов О.В. Фактична нормативність рішень Європейського суду з прав людини і чинники, що її обумовлюють. <i>Права людини</i>. 2006. № 22. URL : http://www.khpg.org/index.php?id=1154523190. 27. Сташис В.В., Бажанов М.І. Шляхи оновлення кримінального законодавства України. <i>Вісник Академії правових наук України</i>. 1993. №1. С.112-121. 28. Стрижевська А. Сукупність злочинів за кримінальним правом України: монографія. Одеса : Фенікс, 2011. 247 с. 29. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: монографія. К.: Юрисконсульт, 2006. 1048с. URL :https://pravo.org.ua/images/documents/Contents_4.pdf 30. Ус О.В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації. Харків : Право, 2018. 368 с.
--	--

Навчальний контент

	№ теми	Назва теми	Кількість годин					
			Усього	у тому числі				
				Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
Тематичний план навчальної дисципліни	1.	Поняття, види і значення кримінально-правової кваліфікації	12	2	2	-	-	8
	2.	Підстави кримінально-правової кваліфікації	9	2	-	-	-	7
	3	Принципи кримінально-правової кваліфікації	9	2	-	-	-	7
	4	Кваліфікація протиправних діянь із урахуванням стадії їх вчинення	11	2	2	-	-	7
	5	Кваліфікація співучасті при вчиненні кримінальних правопорушень	11	2	2	-	-	7
	6	Кваліфікація посереднього виконання та причетності до вчинення кримінального правопорушення	11	2	2	-	-	7
	7	Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень	11	2	2	-	-	7
	8	Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність	11	2	2	-	-	7

	9	Особливості розмежування кримінально-правових норм та співвідношення складів кримінальних правопорушень	11	2	2	-	-	7
	10	Кваліфікація конкуренції кримінально-правових норм	12	2	2	-	-	8
	11	Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу кримінального правопорушення	12	2	2	-	-	8
		Всього годин	120	22	18	—	—	80
Методи навчання та форми поточного контролю		1) традиційний усний виклад змісту теми; 2) слайдова презентація; 3) дискусія. На семінарських та практичних заняттях застосовуються: 1) дискусійне обговорення проблемних питань; 2) вирішення ситуаційних завдань (кейсів). Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах: 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції; 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях; 3) перевірка виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.						
Лекційні заняття		Лекційне заняття 1 Тема: Поняття, види і значення кримінально-правової кваліфікації 1. Поняття кримінально-правової кваліфікації. 2. Юридичне закріплення кримінально-правової кваліфікації. 3. Види кримінально-правової кваліфікації. 4. Значення правильної кримінально-правової кваліфікації. Лекційне заняття 2 Тема: Підстави кримінально-правової кваліфікації 1. Поняття і види підстав кримінально-правової кваліфікації. 2. Фактична підстава кримінально-правової кваліфікації. 3. Нормативна підстава кримінально-правової кваліфікації. 4. Склад кримінального правопорушення і його значення для кримінально-правової кваліфікації. Лекційне заняття 3 Тема: Принципи кримінально-правової кваліфікації 1. Поняття та ознаки принципів кримінально-правової кваліфікації. 2. Види принципів кримінально-правової кваліфікації. Лекційне заняття 4 Тема: Кваліфікація протиправних діянь із урахуванням стадії їх вчинення 1. Кваліфікація закінченого кримінального правопорушення. 2. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення.						

3. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення.
4. Кваліфікація у зв'язку з добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення.
5. Зміст і форма вироку.

Лекційне заняття 5

Тема: Кваліфікація співучасті при вчиненні кримінальних правопорушень

1. Форми співучасті і їх вплив на кваліфікацію.
2. Кваліфікація кримінальних правопорушень, що вчинюються у співвиконавстві.
3. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, що вчинюються з розподілом ролей.
4. Кваліфікація кримінальних правопорушень, що вчинюються організованою групою.
5. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, що вчиняються зі спеціальним суб'єктом.

Лекційне заняття 6

Тема: Кваліфікація посереднього виконання та причетності до вчинення кримінального правопорушення

1. Поняття посереднього виконання кримінального правопорушення та його відмінність від співучасті у кримінальному правопорушенні.
2. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень при їх посередньому виконанні.
3. Поняття та форми причетності до кримінальних правопорушень.
4. Особливості кваліфікації окремих форм причетності до кримінальних правопорушень.

Лекційне заняття 7

Тема: Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень

1. Форми множинності кримінальних правопорушень та їх вплив на кваліфікацію.
2. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.
3. Особливості кваліфікації повторності кримінальних правопорушень.
4. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.
5. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, що створюють кілька форм множинності кримінальних правопорушень одночасно.

Лекційне заняття 8

Тема: Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність

1. Види обставин, які виключають кримінальну протиправність діяння та їх вплив на кримінально-правову кваліфікацію.
2. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності окремих видів обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, передбачених нормами Загальної частини КК.
3. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності обставин, які усувають кримінальну протиправність діянь, передбачених нормами Особливої частини КК.

Лекційне заняття 9

Тема: Особливості розмежування кримінально-правових норм та співвідношення складів кримінальних правопорушень

1. Теоретичні засади розмежування кримінально-правових норм.
2. Розмежування кримінально-правових норм від норм інших галузей права.
3. Кримінально-правові норми та склади кримінальних правопорушень, які підлягають розмежуванню.
4. Розмежування кримінальних правопорушень за ознаками складу кримінального правопорушення.

	Лекційне заняття 10 Тема: Кваліфікація конкуренції кримінально-правових норм 1. Поняття конкуренції кримінально-правових норм. 2. Розмежування конкуренції кримінально-правових норм та суміжних правових інститутів. 3. Види конкуренції кримінально-правових норм. 4. Правила подолання конкуренції кримінально-правових норм. Лекційне заняття 11 Тема: Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу кримінального правопорушення 1. Поняття відсутності ознак складу кримінального правопорушення. 2. Правове значення встановлення відсутності ознак складу кримінального правопорушення. 3. Особливості кваліфікації кримінального правопорушення при відсутності ознак складу кримінального правопорушення.
Семінарські заняття	Семінарське заняття 1. Тема: Поняття, види і значення кримінально-правової кваліфікації <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 1.1. Поняття кримінально-правової кваліфікації. 1.2. Стадії кримінально-правової кваліфікації. Юридичне закріплення кримінально-правової кваліфікації. 1.3. Види кримінально-правової кваліфікації. 1.4. Значення кримінально-правової кваліфікації. 1.5. Поняття та значення підстав кримінально-правової кваліфікації. 1.6. Види підстав кримінально-правової кваліфікації. 1.7. Поняття, види та принципів кримінально-правової кваліфікації. 1.8. Значення правильної кримінально-правової кваліфікації. <u>Аудиторна письмова робота</u> Завдання 1. Визначте родові об'єкти, які охороняються в межах розділів Особливої частини КК України. Чи слід, на Вашу думку, у КК України поряд із розділами виділяти підрозділи (параграфи, глави)? Відповідь обґрунтуйте. Завдання 2. Дослідіть поняття «норма кримінального права (кримінально-правова норма)» та «стаття кримінального закону». Встановіть їх співвідношення між собою. Завдання 3. Вкажіть, до якого виду норм за формою викладення відносяться норми, закріплені в наступних статтях Кримінального кодексу України: 1) Державна зрада (ч. 1 ст. 111 КК України); 2) Умисне вбивство (ч. 1 ст. 115 КК України); 3) Умисне вбивство, вчинене при перевищенні меж необхідної оборони, а також у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК України); 4) Вбивство, вчинене через необережність (ч. 1 ст. 119 КК України); 5) Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 122 КК України); 6) Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 128 КК України); 7) Крадіжка, вчинена повторно або за попередньою змовою групою

осіб (ч. 2 ст. 185 КК України);
 8) Грабіж (ч. 1 ст. 186 КК України);
 9) Порушення ветеринарних правил, яке спричинило поширення епізоотії або інші тяжкі наслідки (ст. 251 КК України);
 10) Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах особою, яка зобов'язана їх дотримувати, якщо воно створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого (ч. 1 ст. 273 КК України).

Завдання 4.

Вкажіть, до якого виду норм за ступенем суспільної небезпеки відносяться норми, закріплені в наступних статтях Кримінального кодексу України:

- 1) Умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності (п. 2 ч. 2 ст. 115 КК України);
- 2) Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини під час пологів або відразу після пологів (ст. 117 КК України);
- 3) Вбивство двох або більше осіб, вчинене через необережність (ч. 2 ст. 119 КК України);
- 4) Умисне тяжке тілесне ушкодження, вчинене на замовлення (ч. 2 ст. 121 КК України);
- 5) Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, вчинене у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 124 КК України);
- 6) Примушування до абортів без добровільної згоди потерпілої особи (ч. 2 ст. 134 КК України);
- 7) Незаконна вимога оплати за навчання у державних чи комунальних навчальних закладах (ч. 2 ст. 183 КК України);
- 8) Таємне викрадення чужого майна (крадіжка) (ч. 1 ст. 185 КК України);
- 9) Грабіж, вчинений у великих розмірах (ч. 4 ст. 186 КК України);
- 10) Шахрайство, вчинене повторно (ч. 2 ст. 190 КК України);
- 11) Хуліганство, тобто грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом (ч. 1 ст. 296 КК України);
- 12) Використання завідомо підробленого документа (ч. 4 ст. 358 КК України).

Завдання 5.

На основі аналізу положень Кримінального кодексу України наведіть 5 прикладів криміналізації і вкажіть на використаний законодавцем спосіб криміналізації. Чи має закон про кримінальну відповідальність, яким відповідні діяння криміналізовано, зворотну дію в часі? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 6.

На основі аналізу положень Кримінального кодексу України наведіть 5 прикладів декриміналізації і вкажіть на використаний законодавцем спосіб декриміналізації. Чи має закон про кримінальну відповідальність, яким відповідні діяння декриміналізовано, зворотну дію в часі? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 7.

На основі аналізу положень Кримінального кодексу України наведіть 3 приклади диференціації кримінальної відповідальності.

Визначте, за якими ознаками складу кримінального правопорушення законодавець диференціював кримінальну відповідальність у наведених Вами прикладах.

Завдання 8.

Наведіть приклади випадків, коли назва статті Особливої частини КК України є вужчою/ширшою за її диспозицію. При застосуванні перевага повинна надаватися назві чи диспозиції відповідної статті?

Семінарське заняття 2.

Тема: Кваліфікація протиправних діянь із урахуванням стадії їх вчинення

Питання для усного опитування та дискусії

2.1. Кваліфікація закінченого кримінального правопорушення. Види стадій вчинення кримінального правопорушення, які враховуються при їх кваліфікації. Поняття закінченого кримінального правопорушення, момент закінчення окремих видів кримінальних правопорушень (з матеріальним, формальним, “усіченим” складом, з кількома альтернативними чи обов’язковими діями або наслідками, продовжуваних, триваючих, вчинених у співучасті). Значення кваліфікації кримінального правопорушення як закінченого.

2.2. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення. Види попередньої кримінально протиправної діяльності та підстава кримінальної відповідальності за неї. Формула кваліфікації попередньої кримінально протиправної діяльності. Загальні вимоги до кваліфікації попередньої протиправної діяльності. Поняття готування до кримінального правопорушення та його ознаки. Загальні правила кваліфікації готування до кримінального правопорушення. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення при альтернативному і неконкретизованому умислі.

2.3. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення. Поняття замаху на кримінальне правопорушення та його ознаки. Кримінальні правопорушення, при вчиненні яких замах неможливий. Загальні правила кваліфікації замаху на кримінальне правопорушення.

2.4. Кваліфікація у зв’язку з добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення. Питання кваліфікації, які вирішуються у зв’язку з добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення. Посягання, від якого здійснюється добровільна відмова. Добровільна відмова і суміжні кримінально-правові інститути. Відмінність між дієвим каяттям і добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення. Види добровільної відмови. Кваліфікація добровільної відмови.

Аудиторна письмова робота

1. Випишіть номери статей Особливої частини КК, в яких передбачені відповідні кримінальні правопорушення (по 2-3 приклади кожного виду). Вкажіть (усно) момент закінчення кожного такого кримінального правопорушення:

- а) з матеріальним складом, де є один суспільно небезпечний наслідок;
- б) з матеріальним складом, де є кілька альтернативних суспільно-небезпечних наслідків;
- в) з матеріальним складом, де є кілька обов’язкових наслідків;
- г) з формальним складом, де є одне суспільно небезпечне діяння;

- д) з формальним складом, де є кілька альтернативних суспільно-небезпечних діянь;
- е) з формальним складом, де є кілька обов'язкових суспільно-небезпечних діянь;
- є) з "усіченим" складом;
- ж) продовжувані;
- з) триваючі;
- і) "складені".

2. Сформулюйте і запишіть по одному прикладу таких кримінальних правопорушень:

- а) продовжуваного;
- б) триваючого;
- в) з двома обов'язковими наслідками;
- г) з усіченим складом.

3. Сформулюйте і запишіть приклади замаху на кримінальне правопорушення:

- а) закінченого;
- б) незакінченого.

Задачі:

1. Тетяна вмовляла Івана вбити Миколу, так як Микола її залишив заради іншої жінки. Іван відразу погодився, а подумавши ніч, відмовився брати участь у цьому злочині. Дайте кримінально-правову оцінку діям Дмитра та Тетяни.

2. Іван готуючись вчинити терористичний акт виготовив вибуховий пристрій проте від доведення злочину до кінця відмовився. Вибуховий пристрій впродовж тривалого часу зберігав у себе в квартирі. Дайте кримінально-правову оцінку діям Івана.

3. Іван, Петро та Данило домовилися вчинити крадіжку в особливо великому розмірі з банківського сейфу. Іван повинен був дістати коди доступу до сейфу, проте передумав, на місце призначеної зустрічі не з'явився, що унеможливило вчинення злочину. Дайте кримінально-правову оцінку діям Івана, Петра та Данила.

4. Іван став членом злочинної організації «Помста», яка вчиняла умисні вбивства з мотивів расової нетерпимості. Участь у жодному злочині, чи підготовці до нього, вчинюваному злочинною організацією Іван не брав. Через тиждень після вступу припинив зв'язки з організацією. Дайте кримінально-правову оцінку діям Івана.

Семінарське заняття 3.

Тема: Кваліфікація співучасті при вчиненні кримінальних правопорушень

Питання для усного опитування та дискусії

3.1. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Ознаки співучасті у кримінального правопорушення. Кримінальні правопорушення, вчинення яких у співучасті є неможливим (випадки, коли вчинення кримінального правопорушення кількома особами не є співучастю).

3.2. Підстава кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені у співучасті. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.

3.3. Випадки, коли посягання співучасників кваліфікуються за різними статтями Особливої частини кримінального закону.

3.4. Кваліфікація вчиненого з врахуванням виду співучасника.

	Поняття виду співучасника. Класифікація видів співучасників. 3.5. Поняття та ознаки виконавця та співвиконавця кримінального правопорушення. Кваліфікація посягання виконавця та співвиконавця кримінального правопорушення. 3.6. Кваліфікація дій організатора, підбурювача, пособника кримінального правопорушення. 3.7. Кваліфікація співучасті у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом. 3.8. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених в складі групи осіб. 3.9. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених в складу групи осіб, яка діє за попередньою змовою. 3.10. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених в складі організованої групи. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого в складі злочинної організації. Їх відмінність. 3.11. Кваліфікація діянь співучасників за наявності ексцесу виконавця, 3.12. Кваліфікація невдалої співучасті та співучасті у незакінченому кримінальному правопорушенні. <u>Аудиторна письмова робота</u> 1. Випишіть номери статей Особливої частини КК України, де як ознака основного або кваліфікованого складу кримінального правопорушення передбачено вчинення кримінального правопорушення: а) злочинною організацією; б) організованою групою осіб; в) групою осіб за попередньою змовою; г) групою осіб. 2. Визначіть специфічні ознаки, якими відповідно до КК України, має бути наділена злочинна організація кожного з видів, передбачених чинним законодавством та запишіть такі ознаки. 3. З постанов Верховного Суду України, Верховного Суду, випишіть правові позиції, які стосуються понять: а) організованої групи осіб; б) групи осіб, що діють за попередньою змовою; в) групи осіб. 4. Сформулюйте приклад співучасті у незакінченому кримінальному правопорушенні. Запишіть формулу кваліфікації відповідно до наведеного Вами прикладу. 5. Випишіть зі статей Особливої частини КК України види співучасників організованих груп та злочинних організацій. Задачі: 1. Іван шляхом насильства примушував Ганну займатися проституцією. Для того, щоб вона не втекла з борделю, тримав її під замком, за межі охоронюваної території борделю не випускав. Коли вона «працювала» з клієнтами, її також пильнувала охорона. Петро, який був постійним клієнтом цього борделю, знав, що Ганну примушують проти її волі надавати сексуальні послуги за гроші. Проте, весь час користувався її послугами. Варіант: Петро не знав про примушування Ганни, вважав, що вона займається проституцією добровільно. Дайте кримінально-правову оцінку діям всіх персоніфікованих осіб. 2. Гнат був організатором та керівником озброєної банди, яка складалася з п'яти чоловік і мала своєю метою вчинення розбійних
--	---

нападів. Василь, давній приятель Гната, не був членом банди і не знав про її існування. Одного разу за проханням Гната він надав допомогу трьом учасникам банди Гната, підвізши їх на своєму авто до місця вчинення злочину та забравши їх звідти. Гнат попередив Василя, що йдеться про одноразовий розбійний напад для того, щоб здобути кошти на оплату життєво важливої операції матері одного з нападників. **Варіант:** Василь знав, що злочин вчиняє банда.

Дайте кримінально-правову оцінку діям всіх персоніфікованих осіб.

3. Марина народила дитину в пологовому будинку. Дитина була небажаною для неї, бо батько дитини покинув її ще до народження немовляти і відмовлявся брати участь в її утриманні та вихованні. Мати Марини – Оксана, яка проживала з нею спільно, постійно підмовляла Марину вбити дитину, інакше погрожувала вигнати її з немовлям зі свого будинку, бо її дратував дитячий плач. Оксана обіцяла Марині позбутися тіла дитини, якщо Марина її задушить. Через два тижні вмовлянь і погроз Марина здалася і задушила дитину. Оксана, як і обіцяла, закопала труп дитини в лісопосадці за їхнім городом. Через кілька днів сусідські собаки розрили могилку.

Дайте кримінально-правову оцінку діям всіх персоніфікованих осіб.

4. Олексій мав вогнепальну нарізну зброю, яку він вивіз демобілізувавшись із зони АТО. Будучи невдоволеним грошовим забезпеченням, яке йому надавала держава, він вирішив здійснити напад на відділення комерційного банку для того, щоб заволодіти наявними там коштами. Вчинення ще й інших нападів він не планував. Розуміючи, що реалізувати свій злочинний намір самотужки не вдасться, він вирішив залучити ще й інших осіб. Для цього Олексій поговорив з Миколою, Степаном, Ігорем та Йосипом та Леонідом, з кожним окремо, розповівши під час розмови про деталі свого плану. Йосип одразу відмовився. Всі інші погодились. Проте, через кілька днів Степан повідомив, що відмовляється від участі в нападі на банк. В запланований час Олексій, Микола й Ігор, які знали, що в Олексія при собі є зброя і він має намір використати її під час нападу, ввірвалися до відділення банку, де одразу ж були схоплені працівниками спецпідрозділу національної поліції. Про планований напад органи національної поліції повідомив Ігор напередодні нападу, який злякавшись відповідальності вирішив таким чином не допустити вчинення злочину.

Дайте кримінально-правову оцінку діям всіх персоніфікованих осіб.

Вирішіть тести:

1. Яке з наведених положень, що стосуються кваліфікації співучасті та причетності щодо злочину „Бандитизм”, є неправильним?

1) заздалегідь не обіцяне укриття злочинної діяльності банди, що не була злочинною організацією, вчинене особою, котра усвідомлювала цей факт, кваліфікується як „Приховування злочину”;

2) особи, які не були членами банди і не усвідомлювали факту її існування, але своїми діями будь-яким чином сприяли банді у вчиненні нападу, несуть відповідальність за співучасть у злочині, що охоплювався їх умислом;

3) заздалегідь не обіцяне сприяння учасникам банди, яка була злочинною організацією, шляхом надання приміщень, сховищ, транспортних засобів, інформації, документів, технічних пристроїв, грошей, цінних паперів, вчинене особою, яка усвідомлювала факт існування банди як злочинної організації, кваліфікується за статтею 256 КК України „Сприяння учасникам злочинних організацій та

	укриття їх злочинної діяльності”; 4) за ст.257 КК України „Бандитизм” як виконавці несуть відповідальність як особи, котрі були учасниками банди, так і особи, які не будучи членами банди, брали участь у вчинюваних бандою нападах, усвідомлюючи, що напади вчиняє саме банда; 5) заздалегідь обіцяне або заздалегідь не обіцяне укриття злочинної діяльності банди, вчинене членом банди кваліфікується за ст.256 КК України „Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності”. 2. Яке з наведених положень, що стосуються кваліфікації співучасті у злочині „Створення злочинної організації”, є неправильним? 1) заздалегідь обіцяне сприяння учасникам злочинної організації шляхом надання приміщень, сховищ, транспортних засобів, інформації, документів, технічних пристроїв, цінних паперів, вчинене особою, яка, не будучи учасником злочинної організації, усвідомлювала, що надає сприяння злочинній організації, кваліфікується як пособництво у злочині „Створення злочинної організації”; 2) заздалегідь не обіцяне здійснення дій щодо створення умов, які сприяють злочинній діяльності учасників злочинної організації, вчинене особою, яка усвідомлювала, що надає сприяння злочинній організації, кваліфікується як виконавська діяльність у злочині „Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності”; 3) особа, яка, не будучи членом злочинної організації, брала участь у злочині, вчинюваному такою організацією, але не усвідомлювала самого факту існування злочинної організації, несе відповідальність за співучасть у злочині, що охоплювався її умислом; 4) особа, яка організувала зустріч (сходку) представників злочинних організацій для розроблення планів і умов матеріального забезпечення злочинної діяльності є виконавцем (співвиконавцем) злочину „Створення злочинної організації”; 5) особа, яка, не будучи учасником злочинної організації, брала участь у злочинах що вчиняються злочинною організацією, усвідомлюючи факт існування злочинної організації, несе відповідальність як пособник злочину „Створення злочинної організації”. 3. Яке з наведених положень, що стосуються кваліфікації співучасті у бандитизмі, є неправильним? 1) особа, яка не була членом банди, але брала участь у вчинюваному бандою нападі, усвідомлюючи, що напад вчиняє банда, є співвиконавцем бандитизму; ч.1 ст.257 2) особа, яка не була членом банди, не брала безпосередньої участі у вчинюваному бандою нападі, але, усвідомлюючи, що напад вчиняє банда, лише будь-яким чином сприяла цьому нападу, є пособником бандитизму; ч.5 ст.27 – ст.257 3) особа, яка не була членом банди, і не усвідомлювала факту її існування, але своїми діями будь-яким чином сприяла банді у вчиненні нападу, є співучасником того злочину, який охоплювався її умислом; ч.5 ст. 27 – ч.4 ст.187 4) особа, яка вчинила заздалегідь не обіцяне сприяння учасникам банди, що була злочинною організацією, за умови усвідомлення цього факту, є виконавцем злочину, передбаченого ст.256 КК України „Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної
--	---

діяльності”;

5) особа, яка не була членом банди, але брала участь у вчинюваному бандою нападі, усвідомлюючи, що напад вчиняє банда, співучасником бандитизму визначитися не може.

4. Вкажіть правильні положення, які стосуються кримінальної відповідальності виконавця (співвиконавця) кримінального правопорушення:

1) виконавець (співвиконавець) підлягає кримінальній відповідальності за статтею Особливої частини КК, яка передбачає вчинене ним кримінального правопорушення, і за відповідною частиною статті 27 КК України;

2) виконавець (співвиконавець) підлягає кримінальній відповідальності за статтею Особливої частини КК України, яка передбачає вчинене ним кримінального правопорушення;

3) у разі добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення виконавцем (співвиконавцем) інші співучасники кримінальній відповідальності не підлягають;

4) у разі добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення виконавець (співвиконавець) не підлягає кримінальній відповідальності за наявності умов, передбачених статтею 17 КК України;

5) у разі добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення виконавцем (співвиконавцем) інші співучасники підлягають кримінальній відповідальності за готування до такого злочину або замах на те кримінального правопорушення, від вчинення якого відмовився виконавець;

6) у разі вчинення виконавцем незакінченого кримінального правопорушення інші співучасники підлягають кримінальній відповідальності за співучасть у незакінченому кримінального правопорушення;

7) у разі вчинення виконавцем незакінченого кримінального правопорушення він підлягає кримінальній відповідальності за готування до кримінального правопорушення чи замах на вчинення кримінального правопорушення;

8) виконавець не підлягає кримінальній відповідальності за готування до кримінального правопорушення невеликої тяжкості;

9) відповідальність кожного із співучасників залежить від стадії здійснення виконавцем (співвиконавцем) кримінального правопорушення.

Семінарське заняття 4

Тема: Кваліфікація посереднього виконання та причетності до вчинення кримінального правопорушення

Питання для усного опитування та дискусії

4.1. Поняття посереднього виконання кримінального правопорушення та його ознаки.

4.2. Відмінність посереднього виконання кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні.

4.3. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень при їх посередньому виконанні.

4.4. Поняття причетності до кримінального правопорушення.

4.5. Форми причетності до кримінального правопорушення.

4.6. Особливості кваліфікації заздалегідь необіцяного придбання або отримання, зберігання чи збуту майна, завідомо одержаного

	кримінально протиправним шляхом (ст. 198 КК). 4.7. Особливості кваліфікації заздалегідь необіцяного приховування тяжкого чи особливо тяжкого кримінального правопорушення (ст. 396 КК). 4.8. Особливості кваліфікації заздалегідь необіцяного потурання кримінальному правопорушенню (“попустительства”, “попускання”) - (ст.ст. 256, 364, 367, 426 КК). 4.9. Особливості кваліфікації заздалегідь обіцяного недонесення про кримінальне правопорушення (“неповідомлення про кримінальне правопорушення”). <u>Аудиторна письмова робота</u> Задачі: 1. К. познайомився з трьома малолітніми Х., Б. та Ш., які втекли з дому та займалися жебрацтвом. К. надав їм їжу та одяг, а потім умовив їх на вчинення крадіжок з магазинів. У той час, коли К. відволікав увагу продавців-консультантів, звертаючись до них з різними питаннями, Х., Б. та Ш. одягали на себе та ховали під одягом різні речі, вчиняючи в такий спосіб їх крадіжку з магазину. Протягом місяця малолітні обікрали п'ять магазинів. Викрадений товар вони віддавали К., який його реалізовував на ринку, незначну частину грошей він віддавав малолітнім та купував їм продукти харчування. Чи можна говорити про співучасть у кп за таких умов? Ким у даному випадку є К.? 2. Ш. підбурих неповнолітніх К. та Г. вчиняти крадіжки з квартир громадян на перших поверхах будинків. При цьому К. або Г. проникали до квартир через кватирку вікна та потім передавали викрадені речі Ш. На час вчинення крадіжок К. і Г. не виповнилося 14 років. Чи можна говорити про співучасть у кп за таких умов? Ким у даному випадку є Ш.? 3. Працівник геологорозвідувальної служби П. під час полювання помітив на світанку, що в кущах поблизу селища щось ворухнеться. Вважаючи, що то ведмідь побіг до будинку, розбудив Ж. і повідомив про це. Вони взяли рушниці, підкралися до берега річки та здійснили постріли в кущі, звідки чути було тріск гілок. Пострілом з рушниці П. був убитий К., який там випадково перебував, а куля з рушниці Ж. не зачепила останнього. Чи можна говорити про співучасть у злочині за таких умов? Визначити роль П. і Ж. у вчиненні кп. Варіант: Внаслідок того, що рушниці П. та Ж. були новими й раніше з них постріли не здійснювалися, експертизою не встановлено з чиєї рушниці було вбито К. 4. Водій А. віз директора заводу Р. на вокзал. Через несправності в моторі дорогою вони зупинилися на півгодини. Побоюючись запізнитися на потяг, Р. наказав водієві їхати дуже швидко. Внаслідок перевищення швидкості на мокрому асфальті А. не впорався з керування при повороті, виїхав на тротуар і збив пішохода Д., який від заподіяних тілесних ушкоджень помер на місці події. Чи можна говорити про співучасть у кп за таких умов? Визначити роль А. і Р. у вчиненні кп. Варіант: Р. лише попрохав А. їхати швидше. Семінарське заняття 5 Тема: Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 5.1. Поняття та значення множинності кримінальних правопорушень.
--	---

- 5.2. Ознаки множинності кримінальних правопорушень.
- 5.3. Значення множинності кримінальних правопорушень для вирішення питань, які регламентовані Загальною частиною Кримінального кодексу України.
- 5.4. Вказівки на множинність кримінальних правопорушень в статтях Особливої частини Кримінального кодексу України.
- 5.5. Класифікація видів множинності.
- 5.6. Питання кваліфікації окремих видів одиничних кримінальних правопорушень (продовжуваних, триваючих, складених).
- 5.7. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень.
- 5.8. Відмінність повторних кримінальних правопорушень від продовжуваних і триваючих.
- 5.9. Види та ознаки повторності (повторність, неодноразовість) та відмінність між ними.
- 5.10. Кваліфікація окремих видів повторності кримінальних правопорушень.
- 5.11. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.
- 5.12. Види сукупності (ідеальна та реальна).
- 5.13. Кримінальні правопорушення, які не можуть утворювати ідеальну сукупність.
- 5.14. Поняття та види рецидиву кримінальних правопорушень.
- 5.15. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.

Аудиторна письмова робота

1. Вкажіть номери статей Особливої частини КК, в яких передбачене вчинення кп (по 2-3 приклади кожного виду): а) повторно; б) особою, раніше судимою за кп, передбачене цією статтею; в) за ознак пенітенціарного рецидиву.
2. Поясніть, в чому полягає невідповідність поняття повторності кп, наведеного в ч.1 ст.32 КК та сформульованого в примітці 1 до ст.185 КК. Запишіть приклади кількох статей Особливої частини КК, в яких повторність визначена відповідно до ч.1 ст.32 КК.
3. Сформулюйте приклад продовжуваного кп, передбаченого однією зі статей Особливої частини КК (на вибір – ст.ст. 225, 227, 229, 306, 368 КК).
4. Випишіть роз'яснення щодо відповідальності за повторність кп, які наводяться в постановах Пленуму ВСУ.

Задачі:

1. Петрушин познайомився на пляжі з Горловою і запросив її до себе додому подивитися відеофільми. Після їх перегляду він запропонував Горловій залишитися в нього на ніч, а коли та відмовилась, зачинив двері і, погрожуючи ножом, кілька разів вступав з нею в статевий зв'язок. Ранком Петрушин відвів Горлову на квартиру, де вона проживала. Через два дні він прийшов до Горлової і, побачивши, що господарів немає вдома, знову вчинив з нею статевий акт з погрозою застосування фізичного насильства.

Кваліфікуйте вчинене. Скільки кримінальних правопорушень вчинив Петрушин?

2. Неповнолітній Федін був засуджений за вчинення крадіжки наручного годинника. При цьому суд кваліфікував його дії як вчинені повторно у зв'язку з тим, що раніш Федін декілька разів вчиняв крадіжки індивідуального майна, однак від кримінальної відповідальності був звільнений із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

	Визначить правильність кваліфікації судом дій Федина. №3. Суботін з метою викрадення картини роботи майстра епохи італійського Відродження, вночі проник у приміщення музею, де викрав полотно. Одночасно в процесі вчинення крадіжки він знищив 3 скульптури італійських майстрів XVII ст., які мали велику художню цінність. Під час спроби реалізації картини Суботін посварився з Гришком, який мав намір придбати полотно, і вбив його. Кваліфікуйте вчинене. Визначить вид множинності кримінальних правопорушень. 4. Федорченко у складі групи за попередньою змовою вчинив крадіжку. Після закінчення досудового слідства набрав чинності закон про амністію, що поширювався на Федорченка і передбачав звільнення його від кримінальної відповідальності. Через два тижні після звільнення від кримінальної відповідальності він викрав з магазину чоловіче пальто, вартість якого становила 12600 грн. <i>Варіант 1.</i> Закон про амністію набрав чинності під час судового розгляду справи про першу крадіжку, Федорченка було звільнено від покарання за вироком суду, а крадіжку пальто він вчинив через три тижні після набрання цим вироком законної сили. Кваліфікуйте вчинене. Чи мала місце в діях Федорченка множинність кримінальних правопорушень? Яке кримінально-правове значення має для вирішення цього питання закон про амністію? 5. Раків за умисне вбивство був засуджений на 12 років позбавлення волі. По відбутті 3-х років він вчинив втечу з ВТК. Знаходячись в розшуку, Раків вчинив 3 розбійні напади та 8 крадіжок індивідуального майна громадян. Кваліфікуйте вчинене. Визначить форму множинності кримінальних правопорушень. Семінарське заняття 6 Тема: Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність 6.1. Поняття та ознаки обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. 6.2. Подібність кримінальних правопорушень і діянь, вчинених при обставинах, які усувають їх кримінальну протиправність. Правові підстави для визнання об'єктивно суспільно небезпечних діянь не кримінально протиправними. 6.3. Види обставин, які виключають кримінальну протиправність діяння та їх вплив на кримінально-правову кваліфікацію. 6.4. Питання кримінально-правової кваліфікації, які вирішуються в зв'язку з застосуванням відповідних норм Загальної частини Кримінального кодексу України. 6.5. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності окремих видів обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, передбачених нормами Загальної частини КК. 6.6. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності обставин, які усувають кримінальну протиправність діяння, передбачених нормами Особливої частини КК. <u><i>Аудиторна письмова робота</i></u> 1. Випишіть умови правомірності кожного з виду обставин, які виключають злочинність діяння, передбачених чинним КК України. 2. Назвіть обставини, які виключають злочинність діяння, які прямо не передбачені чинним КК України. Запишіть приклади вчинення діянь
--	--

	за таких обставин та пояснить, як здійснюється їх правова оцінка. 3. Запишіть приклади діянь, вчинених за таких обставин, що виключають їх злочинність: а) фізичний або психічний примус; б) виконання наказу або розпорядження; в) діяння, пов'язане з ризиком; г) виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. 4. Випишіть рішення ЄСПЛ, у яких закріплена правова позиція щодо обставин, за яких позбавлення життя іншої людини може бути виправданим. 5. Випишіть рішення ЄСПЛ, у яких закріплена правова позиція щодо недопустимості застосування катування людини за жодних обставин. <u>Вирішіть задачі:</u> 1. Іван, будучи напідпитку, галасував, нецензурно лявся та чіплявся до пасажирів у громадському транспорті. На зауваження пасажирів не реагував. Тоді Микола, заподіявши декілька ударів в обличчя, вивів Івана з транспорту. Дайте правову оцінку діям Миколи. 2. Степан відмовився оплатити проїзд у маршрутному таксі. Тоді водій Роман почав виштовхувати пасажирів із транспорту. Однак на виході внаслідок поштовху Степан зачепився і впав. Внаслідок падіння було заподіяно середньої тяжкості тілесні ушкодження. Дайте правову оцінку діям Романа. 3. Ірина пізно ввечері поверталася додому через парк. Раптом на неї напав Семен. Вимагаючи зняти з неї коштовності, Семен погрожував ножом. З переляку Ірина з усієї сили замахнулася Семенові по голові важкою сумкою. Семен від несподіваного удару впав, вдарившись головою об бордюр. У результаті цього Семен помер. Дайте правову оцінку діям Ірини. 4. У нічному клубі виникла сварка між Мирославою і її хлопцем Русланом. Руслан почав штовхати дівчину, потім почав бити її долонею по обличчю. Це побачив брат Мирослави – Ігор. Вирішивши заступитись за сестру, Ігор заподіяв Русланові ножове поранення в передпліччя. Судово-медична експертиза встановила, що заподіяні тілесні ушкодження належать до середньої тяжкості. Дайте правову оцінку діям Ігоря. 5. У дискотеці Оксана побила Ірину, яка відбила її хлопця Олексія. Олексій, щойно дізнавшись про це, схопив Оксану, яка вихвалялася своїм «подвигом» перед подругами, за волосся, жбурнув її на землю і заподіяв декілька ударів ногою в живіт. Дайте правову оцінку діям Олексія. 6. Ввечері у парку Антон, сильним поштовхом зваливши жінку на землю, відібрав у неї сумку і телефон та почав тікати. Ярослав, який випадково проходив поруч, почувши крик жінки, кинувся наздоганяти Антона. Наздогнавши Антона, Ярослав скрутив йому руки та повалив на землю. Внаслідок падіння Антону було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Дайте правову оцінку діям Ярослава. 7. Дмитро у супермаркеті побачив, як Марко засунув руку у сумку молодої дівчини. Не довго думаючи, Дмитро заподіяв декілька сильних ударів по голові і обличчю Марка. Судово-медична експертиза встановила, що заподіяні тілесні ушкодження належать до тяжких. Дайте правову оцінку діям Дмитра.
--	--

8. Олег зґвалтував Мирославу. Однак, маючи хороші зв'язки у правоохоронних органах, Олег «домігся» звільнення від покарання з випробуванням. Тоді батько Мирослави - Владислав, перестрівши у під'їзді Олега, вилив в обличчя кислоту, заподіявши тяжкі тілесні ушкодження. Дайте правову оцінку діям Владислава.

Семінарське заняття 7

Тема: Особливості розмежування кримінально-правових норм та співвідношення складів кримінальних правопорушень

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Поняття розмежування кримінально-правових норм та складів кримінальних правопорушень.
- 7.2. Об'єкт і критерії розмежування кримінально-правових норм та складів кримінальних правопорушень.
- 7.3. Значення ознак складу злочину (залежно від їхнього функціонального призначення) як критеріїв розмежування відповідних юридичних конструкцій.
- 7.4. Підстави розмежування різних складів кримінальних правопорушень.
- 7.5. Розмежування складів кримінальних правопорушень, виділених за ступенем суспільної небезпеки.
- 7.6. Розмежування кримінально-правових норм від норм інших галузей права.
- 7.7. Розмежування злочину та проступку.
- 7.8. Розмежування кримінальних правопорушень за ознаками складу кримінального правопорушення.

Аудиторна письмова робота

Проаналізуйте на власний вибір п'ять Постанов Верховного Суду України, визначте, які правила розмежування складів кримінальних правопорушень зі спільними ознаками прямо чи опосередковано формулює Верховний Суд України. Оцініть теоретичну обґрунтованість цих правових позицій та перевірте, чи не скасовані вони Великою Палатою Верховного Суду.

Семінарське заняття 8

Тема: Кваліфікація конкуренції кримінально-правових норм

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Поняття та ознаки конкуренції кримінально-правових норм.
- 8.2. Особливості розмежування конкуренції та колізії норм.
- 8.3. Особливості розмежування конкуренції та сукупності кримінальних правопорушень.
- 8.4. Види конкуренції кримінально-правових норм.
- 8.5. Особливості кваліфікації конкуренції загальної і спеціальної норм.
- 8.6. Особливості кваліфікації конкуренції частин і цілого.
- 8.7. Особливості кваліфікації конкуренції спеціальних складів тотожних кримінальних правопорушень.
- 8.8. Особливості кваліфікації конкуренції спеціальних складів однорідних кримінальних правопорушень.

Аудиторна письмова робота

Задача 1. Повертаючись з весілля вночі додому, п'яний Ватрич побачив ще більш п'яного односельця Лукашука, що ледве тримався на ногах, вчепившись за паркан. У відповідь на пропозицію Ватрича йти додому разом Лукашук висловився нецензурно. Тоді Ватрич витяг з кишені

пляшку горілки і завдав нею Лукашуку удару по голові, збивши його з ніг, а коли той намагався звестись на ноги, повторив удар. Пляшка розбилась. Тоді Ватрич почав завдавати Лукашуку ударів у різні частини тіла ногами й гострою шийкою пляшки, а також підібраним з землі каменем. Після цього Ватрич волоком потяг Лукашука до мосту. Коли Лукашук застогнав, Ватрич каменем ще кілька разів ударив його по голові та скинув у річку. Потерпілому було заподіяно смертельні тілесні ушкодження, зокрема, закриту травму черепа з крововиливом у мозок. Смерть Лукашука настала від утоплення. Кваліфікуйте дії відповідно до умови задачі.

Задача 2. Надвечір Жгунтій на закріпленій за ним автомашині ЗІЛ-555 разом з Ткаченком підїхав до закусоної. Ткаченко познайомив його зі Скубієм та Бойком. Бажаючи пригостити їх пивом, Жгунтій намагався взяти його поза чергою. Буфетниця відмовила йому в цьому. Жгунтій образив її нецензурними словами в присутності багатьох відвідувачів, вчинив дебош. Скубій і Бойко, яким не вдалося вгамувати Жгунтія, виштовхали його на вулицю і стояли біля входу, розмовляючи між собою. Жгунтій сів за кермо автомашини і з відстані 20-22 м спрямував її на них. Вони встигли відскочити. Трирічній Наталі Кабуловій, яка стояла поряд з ними і не встигла забігти в приміщення, внаслідок наїзду були спричинені тяжкі тілесні ушкодження, від яких вона померла на місці. Кваліфікуйте дії відповідно до умови задачі.

Задача 3. Водій вантажної автомашини ГАЗ-53 Мурадян був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 286 КК України за вчинення автоаварії, що призвела до смерті потерпілого. Не визнаючи себе винним, Мурадян твердив, що їхав по шосе зі швидкістю 40-50 км/год. Раптово зустрічна машина "Волга" в безпосередній близькості - за 12-14 м - зробила поворот вліво, створивши аварійну обстановку. Він не мав можливості на такій відстані зупинити автомобіль і зманеврував вправо. На обочині машини зіткнулись. Шофер "Волги" Карпенко від одержаних ушкоджень помер. Ці обставини підтверджені іншими доказами в справі. Мурадян вважає, що він Правил дорожнього руху не порушував. Він не передбачив і не міг передбачити, що шофер зустрічної машини своїми діями створить аварійну обстановку.

Оцініть обґрунтованість міркувань Мурадяна, дайте правову оцінку діям Мурадяна і Карпенка.

Вирішіть тестові завдання:

1. В якій відповіді правильно вказано як повинні вирішуватися можливі колізії між положеннями міжнародно-правових актів і КК України:

А) перевагу завжди мають положення КК України як єдиного акта, що визначає кримінальну протиправність, караність та інші кримінально-правові наслідки діяння;

Б) перевагу має той акт, який прийнятий пізніше;

В) питання вирішується дипломатичним шляхом;

Г) якщо з положень міжнародно-правового акта вбачається, що відповідальність за певні дії, криміналізовані в КК України, не повинна наставати, то перевагу мають положення міжнародно-правового акта;

Д) якщо діяння вчинене громадянином України, то перевага віддається КК України, якщо іноземцем чи особою без громадянства - то міжнародно-правовому акту.

2. В якій відповіді правильно вказано, як слід вирішувати колізії, які

	полягають у невідповідності між положеннями КК і положеннями, закріпленими в нормативно-правових актах інших галузей права: А) якщо діяння є правомірним відповідно до положень чинних нормативно-правових актів, то воно не може бути визнане кп, хоча б формально й було передбачене в КК; Б) питання вирішується на користь положень, закріплених в КК; В) такі колізії взагалі не можуть бути вирішені в ході правозастосування; Г) колізія вирішується на користь нормативно-правового акта, прийнятого раніше; Д) жодна з наведених відповідей не є правильною. 3. В якій відповіді вказано правильне положення, що стосується кваліфікації у разі конкуренції кримінально-правових норм: А) за наявності конкуренції кількох спеціальних норм, кожна з яких передбачає кваліфікований вид кп, перевага надається нормі, що передбачає найбільш тяжкий вид кп; Б) за наявності конкуренції загальної і спеціальної норм перевага надається загальній нормі; В) за наявності конкуренції норм скоєне кваліфікується за всіма конкуруючими нормами; Г) за наявності конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається загальній нормі; Д) якщо скоєне не передбачене жодною із спеціальних норм, то воно кваліфікується за загальною нормою. 4. В якій відповіді вказано правильне положення, що стосується кваліфікації з урахуванням конкуренції кримінально-правових норм: А) правил подолання конкуренції загальної і спеціальної норм не існує; Б) якщо скоєне не передбачене жодною із спеціальних норм, то воно кваліфікується за загальною нормою; В) за наявності конкуренції кількох спеціальних норм, кожна з яких передбачає кваліфікований вид кп, перевага надається нормі, що передбачає найбільш тяжкий вид кп; Г) за конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається нормі, яка більш “сприятлива” для особи, дії якої кваліфікуються; Д) за конкуренції норми про складене кп і норм, які утворюють таке кп, скоєне кваліфікується за сукупністю конкуруючих норм. 5. Конкуренція кримінально-правових норм – це: А) вчинення двох чи більше кп, кожний із яких утворює ознаки самостійного кп, за які особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності; Б) встановлення і юридичне закріплення точної відповідності між юридично значимими ознаками вчиненого діяння і ознаками складу кп, передбаченого кримінально-правовою нормою; В) неузгодженість між нормами за їх змістом; Г) вчинення особою двох або більше кп, передбачених різними статтями або різними частинами однієї статті Особливої частини цього Кодексу, за жоден з яких її не було засуджено; Д) коли вчинено одне кп, яке передбачене кількома кримінально-правовими нормами, що містять склади кп, між якими не існує логічного відношення тотожності. 6. В якій (-их) відповіді (-ях) правильно вказано правила подолання конкуренції кримінально-правових норм? А) під час конкуренції частини і цілого вчинене кваліфікується за нормою-частиною; Б) під час конкуренції кількох спеціальних норм, одна з яких
--	---

	передбачає відповідальність за кваліфікований склад кп, а інша - за привілейований, вчинене кваліфікується за нормою, що передбачає привілейований склад кп; В) під час конкуренції кількох спеціальних норм, одна з яких передбачає відповідальність за кваліфікований склад кп, а інша - за особливо кваліфікований, вчинене кваліфікується за нормою, що передбачає особливо кваліфікований склад кп; Г) під час конкуренції загальної і спеціальної норм вчинене кваліфікується за нормою, що передбачає привілейований склад кп; Д) під час конкуренції загальної і спеціальної норм вчинене кваліфікується за загальною нормою. 7. Між нормами про умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини та вбивство через необережність існує співвідношення: А) загальної і спеціальної норм; Б) кількох спеціальних норм; В) норм про "ціле і частину"; Г) універсальної і виключної норм; Д) жодна з відповідей не характеризує співвідношення цих норм. 8. Між нормами про крадіжку та про простий грабіж існує співвідношення: А) норм, що містять суміжні склади злочинів; Б) загальної і спеціальної норм; В) кількох спеціальних норм; Г) норм про "ціле і частину"; Д) універсальної і виключної норм. 9. У якому співвідношенні перебувають норми про „Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання” і „Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця”: А) можуть конкурувати як загальна і спеціальна; Б) можуть конкурувати як частина і ціле; В) можуть конкурувати як дві спеціальні норми, з пом'якшуючими ознаками; Г) передбачають суміжні склади злочинів; Д) можуть конкурувати як дві спеціальні норми, одна з яких містить пом'якшуючі ознаки, друга – кваліфікуючі ознаки. 10. У якому співвідношенні між собою перебувають норми про „Вбивство через необережність” і „Незаконне проведення абортів, що спричинило смерть потерпілої”? А) можуть конкурувати як загальна і спеціальна; Б) можуть конкурувати як частина і ціле; В) можуть конкурувати як дві спеціальні норми, з пом'якшуючими ознаками; Г) передбачають суміжні склади злочинів; Д) можуть конкурувати як дві спеціальні норми, одна з яких містить пом'якшуючі ознаки, друга – кваліфікуючі ознаки. 11. Який тип співвідношення складів злочинів зі спільними ознаками перебуває за межами ієрархії типів співвідношення складів кп зі спільними ознаками: А) суміжних складів кпе; Б) передбачених конкуруючими, як загальна і спеціальна, нормами; В) передбачених конкуруючими, як частина і ціле, нормами; Г) тотожності, що тягне колізію кримінально-правових норм; Д) передбачених конкуруючими, як кілька спеціальних, нормами;
--	---

12. Назвіть статті Особливої частини КК України, що передбачають кп, у яких реалізація мети досягається уже фактом вчинення самого діяння, котре вчиняється з цією метою:
 А) ч. 2 ст. 121 КК України „Умисне тяжке тілесне ушкодження”;
 Б) ч.1 ст. 115 КК України «Умисне вбивство»;
 В) ч.1 ст. 185 КК України «Крадіжка»;
 Г) ч. 1. Ст. 186 КК України «Грабіж»;
 Д) ч.1 ст. 190 КК України «Шахрайство».
13. У якому співвідношенні перебувають норми про „Вбивство через необережність” і „Залишення в небезпеці, що спричинило смерть потерпілої особи”?
 А) можуть конкурувати як загальна і спеціальна;
 Б) можуть конкурувати як частина і ціле;
 В) можуть конкурувати як дві спеціальні норми, з пом’якшуючими ознаками;
 Г) передбачають суміжні склади злочинів;
 Д) можуть конкурувати як дві спеціальні норми, одна з яких містить пом’якшуючі ознаки, друга – кваліфікуючі ознаки.
14. Статті Особливої частини КК України, у диспозиціях яких, що описують основний чи кваліфікований склад певного кп, вказується на поєднання суспільно небезпечного діяння, що є ознакою цього складу кп, із певним способом вчинення цього ж кп:
 А) ч. 1 ст. 187 „Розбій”;
 Б) „Створення злочинної організації” (ст. 255 КК України);
 В) „Бандитизм” (ст. 257 КК України);
 Г) „Диверсія” (ст. 113 КК України);
 Д) „Умисне вбивство” (ч. 1 ст. 115 КК України);
15. Назвіть статтю Особливої частини КК України , у диспозиції якої вказано на поєднання суспільно небезпечного діяння, що є ознакою цього складу кп, із діянням, що водночас є ознакою іншого складу кп або із самим іншим складом кп, й таке поєднання є кваліфікуючою ознакою:
 А) ч. 2 ст. 110 "Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України";
 Б) „Створення злочинної організації” (ст. 255 КК України);
 В) „Бандитизм” (ст. 257 КК України);
 Г) „Диверсія” (ст. 113 КК України);
 Д) „Умисне вбивство” (ч. 1 ст. 115 КК України).

Семінарське заняття 9

Тема: Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу кримінального правопорушення

Питання для усного опитування та дискусії

- 9.1. Правове значення встановлення відсутності ознак складу кримінального правопорушення. Поняття відсутності складу кримінального правопорушення. Відсутність ознак складів кримінальних правопорушень як обставина, що виключає процес в кримінальному провадженні. Кримінально-правове значення встановлення відсутності ознак певного складу кримінального правопорушення. Питання кримінально-правової кваліфікації, які вирішуються в зв’язку з встановленням відсутності ознак складу кримінального правопорушення.
- 9.2. Кваліфікація діянь, вчинених особами, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Кримінально-правова

кваліфікація діянь малолітніх осіб та її значення. Кримінально-правова кваліфікація діянь осіб у віці від 14 до 16 років, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність за певне кримінальне правопорушення. Кримінальні правопорушення, відповідальність за які можуть нести лише повнолітні особи, проблема встановлення їх кола.

9.3. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності вини. Послідовність доведення наявності ознак складу кримінального правопорушення, які відносяться до його суб'єктивної сторони. Принцип відповідальності лише за наявності вини і його врахування у кримінально-правовій кваліфікації. Визначення форми вини, з якою може вчинятися певне кримінального правопорушення. Значення встановлення виду умислу та виду необережності для кримінально-правової кваліфікації.

9.4. Поняття випадку (казусу) та його кримінально-правове значення. Питання кримінально-правової кваліфікації, які вирішуються у разі випадкового заподіяння шкоди.

Аудиторна письмова робота

Виконання **Завдання 1.** Складіть фабули (по 3 приклади на кожную ознаку складу кримінального правопорушення), які описують поведінку особи, у якій наявні всі, крім однієї ознаки складу кримінального правопорушення, що тягне кваліфікацію діяння як не кримінально протиправного.

Завдання 2. Проаналізуйте статті Особливої частини КК України і складіть список кримінальних правопорушень, відповідальність за які настає з 18 років.

Вирішіть задачі:

Задача 1. У Полтаві був затриманий керівник громадської організації на одержанні неправомірної вигоди 600 тис. гривень. Так, правоохоронці викрили у протиправній діяльності керівника громадської організації МетаГО, яка займається викриттям корупційних схем у Полтавській області. За даними правоохоронців, за невтручання у підприємницьку діяльність будівельної компанії керівник громадської організації вимагав від її представників 600 тисяч гривень «відступних». А в разі несплати коштів чоловік погрожував ініціювати перевірки будівництва контролюючими органами і продовжувати пікети. Правопорушника затримали в момент отримання неправомірної вигоди. Кваліфікуйте вчинене, відповідь обґрунтуйте та мотивуйте.

Задача 2. Органом досудового розслідування Петринюк обвинувачується у тому, що працюючи на посаді головного спеціаліста, економіста фінансово-розрахункового відділу Управління комунальної власності Департаменту економічної політики Львівської міської ради у відповідності до розпорядження Львівського міського голови, будучи представником органу місцевого самоврядування та службовою особою, у зв'язку з неналежним виконанням своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, всупереч вимогам Наказу Управління комунальної власності ДЕП ЛМР та своєї посадової інструкції не вжив заходів щодо включення в інформацію по діючих договорах оренди, яка призначалась для контрольно-інвентаризаційного відділу УКВ ЛМР у вигляді службових записок та в електронній формі, не було вжито заходів щодо припинення (розірвання) чи переукладення вказаного договору оренди цілісного майнового комплексу у встановленому порядку, натомість зазначений договір був пролонгований на той самий термін і на попередніх його

	умовах без проведення нової оцінки вартості об'єкта оренди, в результаті чого до місцевого бюджету згідно даних перевірки, проведеної Львівською об'єднаною державною фінансовою інспекцією, не надійшло коштів від орендної плати у розмірі 829198,30 гривень. Кваліфікуйте діяння, вчинене Петринюком, відповідь обґрунтуйте та мотивуйте. Задача 3: Михайлюк перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, знаходячись в житловому будинку, на побутовому ґрунті, під час конфлікту зі своїм чоловіком умисно нанесла йому три удари ножом у його праву ногу, один з яких був спрямований у верхню частину стегна. Від отриманого поранення у чоловіка виникла об'ємна зовнішня кровотеча, яка призвела до гострої втрати крові, внаслідок чого він помер. Конфлікт між підсудною та її чоловіком був розпочатий чоловіком, який почав обзивати дружину. Тоді вона вийшла з кімнати, але він пішов за нею і почав наносити їй удари руками в обличчя і в голову. Проте, їй вдалося закритися в кімнаті. Коли чоловік побачив, що вона намагається подзвонити по телефону, почав забирати у неї телефон, наносячи удари руками і, коли вона впала на підлогу, ногами по різних частинах тіла. Тоді, щоб налякати чоловіка, вона схопила ніж, який лежав на підлозі і почала погрожувати йому ножом, направляючи ножа в його бік. Однак його це не зупинило і він почав наносити їй удари. Тримавши в руці ніж, вона нанесла кривднику кілька ударів ножом у ногу, однак скільки саме і в які частини не пам'ятає. В той час, крім них двох вдома нікого не було. На допиті Михайлюк пояснила, що наносячи удари ножом вона розуміла, що може заподіяти смерть своєму чоловіку, однак, будучи злою на нього бажала його смерті. Кваліфікуйте вчинене, відповідь обґрунтуйте та мотивуйте.
Самостійна робота студентів	Самостійна робота студента полягає у виконанні індивідуального завдання у формі індивідуального завдання (реферату). Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами. Індивідуальне завдання студентів денної та заочної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Тема завдання обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на початку семестру. Підготовка індивідуального завдання у такій формі передбачає: - підбір та опрацювання літератури за темою; - складання плану роботи (вступ, <i>перше (друге) питання</i> - розкриття теоретичних аспектів проблеми, <i>друге (третє) питання</i> - аналіз фактичних та статистичних даних, висновки, список використаної літератури та інформаційних джерел); - виклад основних ідей та пропозицій авторів; - презентація індивідуального завдання на семінарських заняттях (виступ до 5 хвилин). Теми рефератів 1. Поняття та значення кримінально-правової кваліфікації. 2. Види кримінально-правової кваліфікації. Критерії поділу кримінально-правової кваліфікації на окремі види. 3. Поняття та види підстав кримінально-правової кваліфікації.

4. Стадії кримінально-правової кваліфікації.
5. Поняття та види принципів кримінально-правової кваліфікації.
6. Склад кримінального правопорушення і його значення для кримінально-правової кваліфікації.
7. Поняття та види попередньої кримінально протиправної діяльності та її вплив на кваліфікацію кримінальних правопорушень.
8. Кримінально-правова оцінка поведінки особи, яка добровільно відмовилася від доведення кримінального правопорушення до кінця.
9. Форми співучасті та їх вплив на кваліфікацію кримінальних правопорушень.
10. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, що вчиняються з розподілом ролей.
11. Поняття, види експерсу виконавця та їх значення при кваліфікації кримінальних правопорушень.
12. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, що вчиняються з розподілом ролей.
13. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень при їх посередньому виконанні.
14. Особливості кваліфікації причетності до кримінальних правопорушень.
15. Поняття конкуренції кримінально-правових норм та її відмінність від сукупності злочинів.
16. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень.
17. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.
18. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.
19. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, що створюють кілька форм множинності одночасно.
20. Кваліфікація діянь, вчинених за наявності обставин, передбачених статтями Особливої частини КК України.
21. Особливості кваліфікації вчинення кримінальних правопорушень проти життя особи.
22. Особливості кваліфікації вчинення кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.
23. Особливості кваліфікації вчинення спеціальних кримінальних правопорушень проти життя особи.
24. Особливості кваліфікації вчинення кримінальних правопорушень проти статеві свободи особи.
25. Особливості кваліфікації вчинення кримінальних правопорушень проти статевої недоторканості особи.

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань

Метою виконання індивідуальних завдань є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання індивідуальних завдань студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, статистичні дані, аналітичну інформацію.

Реферат виконується комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А 4 (210 мм х 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів: лівого – 30 мм, верхнього та нижнього – 20 мм, правого – не менше 10 мм.

	Обсяг завдання має забезпечувати належне висвітлення теми і не повинен перевищувати 15-20 сторінок друкованого тексту шрифтом Times New Roman кеглем 14 з міжрядковим інтервалом 1,5. Завдання повинно бути структурованою, тобто після титульного аркуша містити: план, вступ, два (три) розділи, висновки, список використаних джерел. Складові частини роботи не обов'язково починати з нового аркуша. Розділи плану роботи формулюються самостійно студентом як найважливіші напрями розкриття її теми.
--	---

Політика та контроль

Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Перескладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0). Перескладання лекції: виконання презентації по питаннях теми пропущеної лекції. Перескладання семінарського заняття: усне опитування по питаннях пропущеного семінару та проходження тестування.
Підсумковий контроль	Питання для підготовки до підсумкового контролю 1. Поняття кримінально-правової кваліфікації. 2. Правові значення терміну “кваліфікація”. 3. Кримінально-правова кваліфікація як частина процесу застосування кримінального закону. 4. Зміст кримінально-правової кваліфікації. 5. Обсяг поняття кримінально-правової кваліфікації. 6. Види кримінально-правової кваліфікації за стадією, якої досягло посягання. 7. Види кримінально-правової кваліфікації виділені, виходячи з кількості кримінальних правопорушень, які піддані кваліфікації. 8. Дихотомічний поділ поняття кримінально-правової кваліфікації. 9. Види кваліфікації не злочинів. 10. Стадії кримінально-правової кваліфікації. 11. Поняття формули кримінально-правової кваліфікації. 12. Формулювання обвинувачення. 13. Загальні вимоги до формули кримінально-правової кваліфікації. 14. Назвіть випадки, коли обов'язок провести кримінально-правову оцінку покладається на громадян. 15. Значення правильної кримінально-правової кваліфікації. 16. Презумпція правильності кримінально-правової кваліфікації. 17. Яке значення має офіційна констатація того, що проведена кримінально-правова кваліфікація була неправильною? 18. Характеристика правильності кримінально-правової кваліфікації... 19. Неправильне застосування кримінального закону відповідно до чинного законодавства. 20. В чому може полягати неправильне застосування кримінального закону? 21. З якою формою вини вчиняються помилки у кримінально-правовій кваліфікації? 22. З якою формою вини вчиняються зловживання у кримінально-правовій кваліфікації? 23. Що становить собою кваліфікація “із запасом”. 24. Неправильна кримінально-правова кваліфікація, яка залежно від суб'єктивного ставлення до неї становить собою або помилку або ж

	зловживання? 25. Характерні ознаки помилок у кримінально-правовій кваліфікації. 26. Підстави кримінально-правової кваліфікації. 27. Вимоги до підстав кримінально-правової кваліфікації. 28. Передумови кримінально-правової кваліфікації. 29. Фактична підстава кримінально-правової кваліфікації. 30. Юридична підстава кримінально-правової кваліфікації. 31. В якій відповіді вказана основна юридична підстава кримінально-правової кваліфікації. 32. Додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації. 33. 34. Які фактичні обставини справи враховуються при кримінально-правової кваліфікації? 35. Види правових норм, які використовуються у кримінально-правовій кваліфікації. 36. На які статті Загальної частини КК України здійснюється посилення у формулі кримінально-правової кваліфікації? 37. Яке значення практики ЄСПЛ у кримінально-правовій кваліфікації? 38. Принципи кримінально-правової кваліфікації. 39. В чому полягає принцип законності кримінально-правової кваліфікації? 40. В чому полягає принцип офіційності кримінально-правової кваліфікації? 41. В чому полягає принцип кримінально-правової кваліфікації – nonbisinidem? 42. У якій статті Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. закріплений принцип nonbisinidem? 43. У якій статті КК України відображений принцип nonbisinidem? 44. У практиці ЄСПЛ дія правила «не двічі за одне й те саме: поширюється? 45. Яке значення має ієрархічна побудова системи органів, що здійснюють кримінально-правову кваліфікацію? 46. Від кого повинна виходити ініціатива проведення кримінально-правової кваліфікації? 47. Що включає в себе процесуальна форма кримінально-правової кваліфікації ? 48. Кваліфікація кримінального правопорушення з урахуванням стадії його вчинення. 49. В чому полягає врахування стадії вчинення кримінального правопорушення у його кваліфікації? 50. Ознаки, які характеризують який елемент складу кримінального правопорушення, відіграють визначальну роль у визначенні моменту його закінчення. 51. Момент закінчення кримінального правопорушення з матеріальним складом? 52. Момент закінчення кримінального правопорушення з матеріальним складом з кількома альтернативними наслідками? 53. Момент закінчення кримінального правопорушення з матеріальним складом з кількома обов'язковими наслідками? 54. Момент закінчення кримінального правопорушення з формальним складом? 55. Момент закінчення кримінального правопорушення з формальним складом з кількома альтернативними діями? 56. Момент закінчення кримінального правопорушення з формальним
--	---

	складом з кількома обов'язковими діями? 57. Момент закінчення кримінального правопорушення з усіченим складом? 58. Момент закінчення продовжуваного кримінального правопорушення, яке складається з кількох посягань, кожне з яких становить собою адміністративний або дисциплінарний проступок? 59. Момент закінчення продовжуваного кримінального правопорушення, який складається з кількох посягань, кожне з яких могло б становити собою адміністративний проступок? 60. Момент закінчення продовжуваного кримінального правопорушення, яке складається з посягань, кожне з яких становить собою кримінальне правопорушення, причому вчинення кількох діянь не змінює правову оцінку скоєного? 61. Момент закінчення продовжуваного кримінального правопорушення, який складається з посягань, кожне з яких становить собою злочин, причому вчинення кількох діянь змінює правову оцінку скоєного (злочин стає кваліфікованим)? 62. Момент закінчення триваючого кримінального правопорушення? 63. Момент закінчення кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті? 64. Момент закінчення кримінального правопорушення, кваліфікованого за наслідками? 65. Момент закінчення "складеного" злочину: 66. Закінчений замах на кримінальне правопорушення. 67. Готування до кримінального правопорушення. 68. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення з формальним складом. 69. Підстава кримінальної відповідальності при незакінченому кримінальному правопорушенні 70. Підстави кримінальної відповідальності за готування до кримінального правопорушення і замаху на кримінальне правопорушення. 71. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті. 72. Суб'єктивна сторона кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. 73. Коли вчинення кримінального правопорушення кількома особами не визнається співучастю? 74. Кваліфікація співучасті кримінального правопорушення з подвійною формою вини, кваліфікованого за наслідками. 75. Поняття співучасті у власному (тісному) розумінні слова. 76. Поняття співучасті особливого роду. 77. Критерії поділу форм співучасті. 78. Види співучасників. 79. В посяганні якого зі співучасників наявні всі без винятку ознаки складу кримінального правопорушення, передбачені статтею Особливої частини КК? 80. В посяганні якого із співучасників відсутні всі ознаки складу кримінального правопорушення, передбачені статтею Особливої частини КК? 81. Чому діяння організатора, підбурювача, пособника злочину слід кваліфікувати за статтею Особливої частини КК, яка передбачає посягання виконавця злочину з посиланням на відповідну частину (3,4 чи 5) ст.27 КК? 82. В чому полягає недолік кваліфікації діяння виконавця злочину, вчиненого у співучасті лише за статтею Особливої частини КК (без
--	---

	посилання на ч.1 ст.27 КК)? 83. Засади кваліфікації кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті. 84. Вплив помилки у визначенні фактичних обставин справи, допущена одним зі співучасників кримінального правопорушення. 85. Кваліфікація дії співучасника кримінального правопорушення, якщо інший його учасник допустив помилку у визначенні ознак об'єктивної сторони кримінального правопорушення? 86. Врахування у кваліфікації вчинення кримінального правопорушення у співучасті, коли окремі співучасники діють з альтернативним умислом? 87. Врахування у кваліфікації вчинення у співучасті кримінального правопорушення, коли окремі співучасники діють з неконкретизованим умислом? 88. Врахування у кваліфікації кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті, експес, допущений одним із співучасників? 89. Кваліфікація множинності кримінального правопорушення. 90. Що слід розуміти під кримінальним правопорушенням як елементом множинності кримінального правопорушення? 91. Ознаки множинності кримінального правопорушення. 92. Види множинності кримінального правопорушення. 93. Множинність кримінальних правопорушень за кількістю виконаних діянь. 94. Різновиди повторності кримінального правопорушення. 95. Одиничне кримінальне правопорушення як елемент множинності. 96. Просте (або унітарне) кримінальне правопорушення. 97. Ускладнене (складне) одиничне кримінальне правопорушення. 98. Ознаки сукупності кримінальних правопорушень. 99. Правила кваліфікації сукупності кримінальних правопорушень. 100. Види сукупності кримінальних правопорушень. 101. Рецидив кримінальних правопорушень. 102. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що усувають їх кримінальну протиправність. 103. Якими нормативно-правовими актами можуть бути передбачені обставини, які виключають кримінальну протиправність діяння? 104. В чому полягає схожість кримінального правопорушення та діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність? 105. Яке рішення має бути прийняте, коли констатовано, що діяння вчинене за наявності одночасно кількох обставин, які виключають протиправність діяння? 106. Ознаки, які характеризують обставини, які виключають кримінальну протиправність діяння: 107. Ознаки окремих обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. 108. Умови правомірності кожної з обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. 109. Положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р., що стосується права особи на необхідну оборону. 110. Назвіть рішення ЄСПЛ, які інтерпретують право особи на необхідну оборону. 111. Щодо яких кримінальних правопорушень не допускається необхідна оборона? 112. Теоретичні засади розмежування кримінально-правових норм. 113. Розмежування кримінально-правових норм від норм інших галузей права.
--	--

	114.Кримінально-правові норми та склади кримінальних правопорушень, які підлягають розмежуванню. 115.Розмежування кримінальних правопорушень за ознаками складу кримінального правопорушення. 116.Поняття конкуренції кримінально-правових норм. 117.Розмежування конкуренції кримінально-правових норм та суміжних правових інститутів. 118.Види конкуренції кримінально-правових норм. 119.Правила подолання конкуренції кримінально-правових норм. 120.Поняття відсутності ознак складу кримінального правопорушення. 121.Правове значення встановлення відсутності ознак складу кримінального правопорушення. 122.Особливості кваліфікації кримінального правопорушення при відсутності ознак складу кримінального правопорушення.
Критерії оцінювання	Оцінювання здійснюється відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0). Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми: <pre> graph TD A[Вивчення навчальної дисципліни] --> B[100 балів] B --> C[Очна денна, вечірня форма навчання] B --> D[Заочна дистанційна форма навчання] C --> E[до 10 балів – за результатами навчання під час лекцій] E --> F[до 30 балів – за результатами навчання під час семінарських практичних, лабораторних занять] F --> G[до 20 балів – за результатами самостійної роботи] D --> H[до 5 балів – за результатами навчання під час лекцій] H --> I[до 25 балів – за результатами навчання під час семінарських практичних, лабораторних занять] I --> J[до 30 балів – за результатами самостійної роботи] G --> K[до 40 балів – за результатами складання семестрового контролю] J --> K </pre> Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі письмового екзамену. У випадку необхідності проведення екзамену онлайн, він проводиться у формі тестування із застосуванням комп'ютерних технологій в режимі реального часу. До семестрового контролю допускаються здобувачі освіти, які до дати завершення теоретичного навчання у відповідному семестрі накопили за поточний контроль не менше 36 балів. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання набраних здобувачем вищої освіти балів з поточного та семестрового контролю. За умови, якщо здобувач вищої освіти накопичив за поточний контроль 20-35 балів він допускається до складання екзамену створений деканом

	факультету комісії. Якщо здобувач вищої освіти до дати завершення теоретичного навчання у відповідному семестрі накопичив за поточний контроль менше 20 балів, йому у відомості виставляється підсумкова оцінка «F» і такий здобувач має право на повторне вивчення відповідної навчальної дисципліни.
Можливість визнання результатів неформальної освіти	Результати неформальної освіти здобувача (участь у вебінарах, курсах, круглих столах, інших заходах за тематикою пов'язаною із вивченням навчальної дисципліни) можуть бути визнані у порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (https://cutt.ly/Ee8mmyUb). Результати неформальної освіти здобувача можуть бути визнані шляхом повного або часткового зарахування балів за самостійну роботу.
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету (https://surl.li/eqbtoy) Кодекс академічної доброчесності Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/5rMH6Rji). Положення про систему запобігання академічному плагіату в академічних та наукових текстах у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/8rMH7UJZ)
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (https://surl.li/xddcxm). Процедура звернення з апеляцією на результати підсумкового контролю передбачена п. 3.8.8 Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0).
Зворотній зв'язок	1. Під час аудиторних занять, консультацій. 2. За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань студентів, що проводяться в університеті. 3. На корпоративну електронну пошту n_plysiuk@univer.km.ua

РОЗРОБНИК

професорка кафедри кримінального права та процесу, кандидатка юридичних наук, доцентка **Наталія ПЛИСЮК**

СХВАЛЕНО

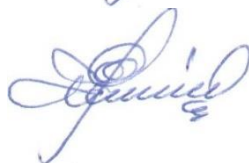
рішення кафедри кримінального права та процесу від 17 червня 2026 року, протокол № 16.

**Завідувач кафедри
кримінального права та процесу**

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

**Погоджено
Гарант освітньої програми**

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Обліковий обсяг – 2,18 ум.др.арк.